

FARAON

Karen Eseks

Preveo

Nenad Cvetičanin

■ Laguna ■

Naslov originala

Karen Essex

PHARAOH

Copyright © 2002 by Karen Essex

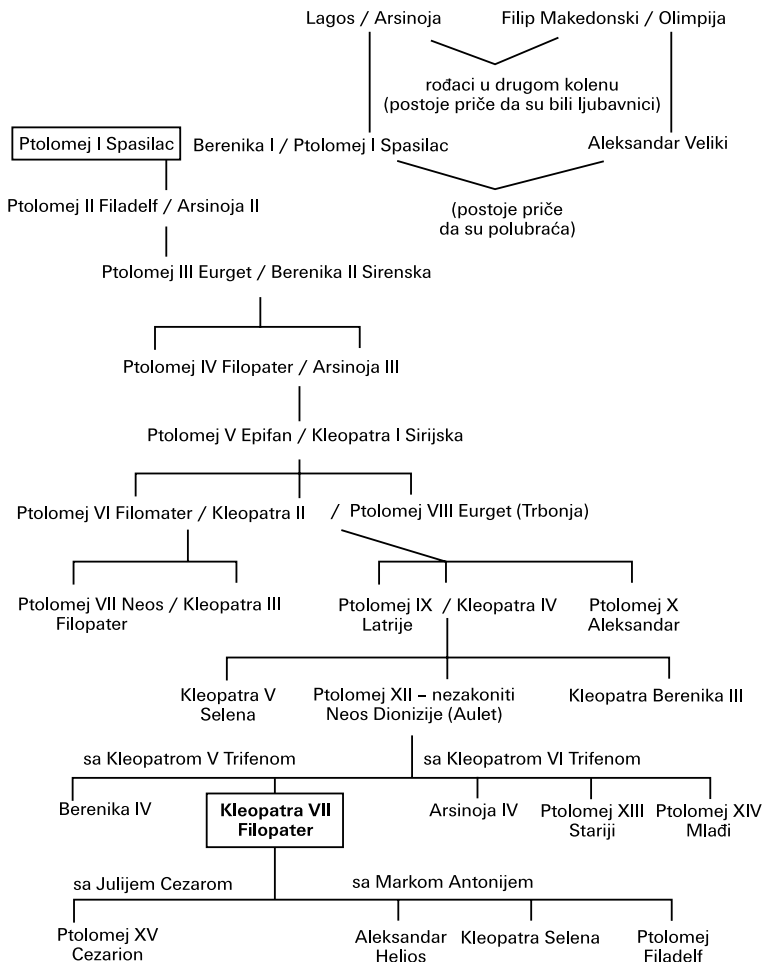
Translation Copyright © 2005 za srpsko izdanje, LAGUNA

*Ovaj roman posvećujem svojoj kćeri Oliviji Foks,
koja je svoju majku veći deo života morala
da deli sa kraljicom Egipta*

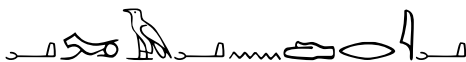
Ova knjiga je delo istorijske fikcije. Ne bi li se preneo duh vremena, u knjigu su uključena i imena nekih istorijskih ličnosti i geografskih pojmova. Ipak, opisani događaji, kao i imena neistorijskih ličnosti, proizvod su piščeve mašte. Svaka njihova sličnost sa stvarnim osobama i događajima sasvim je slučajna.

KLEOPATRA

PORODIČNO STABLO

PRVI DEO

ALEKSANDRIJA: DVADESETA GODINA KLEOPATRINE VLADAVINE

Kraljica zuri u niz prostitutki kao da namerava da obavi svakodnevnu, uobičajenu vladarsku dužnost, kao da u svemu tome nema nikakvog poniženja. Tihe, napete i zbunjene, one čekaju da ih kraljica osmotri, čekaju njenu zapovest.

U Kleopatrine odaje ih je, u potpunoj tišini, uterala Hermiona, umorna kraljičina družbenica, predugo vezana za svog ćudljivog gospodara. Ućutkala je žamor bludnica, zastrašujući ih svojom ledenom pojavom. Tako je s Hermionom. Obavlja svaku svoju dužnost ne pokazujući nikakva osećanja. Na licu uvek ima isti, strogi izraz, čak i kada mora da ispuni najćudljivije prohteve svoje gospodarice, kojoj se životom zaklela. Hermiona je Grkinja, plemenite loze, rođena u Aleksandriji. Iako nije visoka, svojim držanjem ostavlja utisak da nadvisuje sve oko sebe. Njeno držanje moglo bi da postidi svaku kraljicu, čak i onu kojoj sada služi. Iako ima već pedeset jednu godinu, bleđa joj je koža još uvek savršeno glatka. U uglovima svetlosmeđih očiju jedva da se ocrtavaju tri tanane bore, tanje od nogu komarca. Usne su joj pune, jarkocrvene, nalik odsjaju zalaska sunca u velikoj reci. Dve tanke brazde spuštaju joj se niz uglave usana – neprimetni

znaci starenja i tokom godina nagomilanih briga zbog kraljičinog ponašanja.

Za razliku od kraljice, Hermiona mrzi muškarce. Kleopatri nu vezu sa Antonijem trpela je ćutke, sa žalostivim izrazom na licu, kao da podnosi višegodišnji, uporni osip na koži. Zavodnik devojaka, glumica, seljanki i kraljica, uvek je izmamljivao ženske osmehe. Kraljici su pričali da je Hermiona u mladosti provodila noći u postelji s drugim ženama, iako nije bilo ničega što bi potvrdilo takve glasine.

A ipak, Kleopatrin odnos sa Cezarom Hermiona je odobravalala, a i to se moglo samo naslutiti, jer nikada nije izrekla nikakvu primedbu.

Hermiona se sama pobrinula za odeću prostitutki. Naterala je čak i kraljičinog vlasuljara, temperamentnog evnuha Iru, da im u kovrdže uplete sitne dragulje i tanke trake čistog zlata. Za jednu tako hladnu i suzdržanu ženu, Hermiona je neverovatno darovita da odabere pravu odeću za zavođenje muškaraca. Znaj- ući namere svoje vladarke, odabrala je prsate devojke, a onim najobdarenijim prekrila je raskošne dojke retkom mrežom istka- nom od čistog zlata, tako da su njihove rumene bradavice ličile na zatvorenike koji jedva čekaju da ih puste napolje.

„Ovo će se Antoniju dopasti“, prolazi Kleopatri kroz glavu.

Prostitutke posmatraju svog monarha, pitajući se kakva to kraljica, kakva to žena svom suprugu šalje kurve. Pogotovo ne mogu da shvate da ih, pre toga, lično pregleda. Čitajući im misli, kraljica nervozno pokušava da sebi svojstvenim ledenim autori- tetom prikrije uznemirenost. Ustaje da obavi smotru svojih jedi- nica, opremljenih ne oklopima i ratnom spremom, već raskošnim oružjem zavođenja – blago rastavljene rumene usne; ružičaste bradavice, nadražene, zašiljene, poput pupoljaka hibiskusa na bledej, prozirnoj koži; glatka, naga ramena, meka poput pustinj- skih dina... Ovde zavodljiva kestenjasta kovrdža; tamo kristalna minduša, oštra poput bodeža, kao da preti da će probosti ovo savršeno meso. Ugljenom iscrtane sjajne oči; oči koje ne posta- vljaju pitanja; oči koje ne ispituju, ne optužuju nikoga... Oči koje

umeju da slažu. Jedan obnaženi trbuh; a zatim i sledeći, pupka ukrašenog krupnim granatom – ili je to rubin? I naravno, ono najvažnije – izvori naslade – čedni, jedva skriveni providnom tkaninom. Neke su obrijane, neke ne.

Dobro obavljen posao, Hermiona, misli Kleopatra.

Poput svih muškaraca na svetu, i njen suprug žudi za raznovrsnošću.

Važan detalj: dugi, nežni prsti, ukrašeni prstenjem, draguljima. Sjajno. Ah, ali ne i ova.

„Ova ne može“, oštro kaže kraljica, ne obraćajući se prostitutki kratkih, dežmekastih prstiju, već Hermioni, koja mahne devojci da napusti odaju. Antonije, poštovalac ženskih čari, ne voli „seljačke“ ruke.

„Imamo li ih još?“, pita Kleopatra svoju družbenicu, znajući da je ona uvek pripravna na sve, spremna za svaku moguću neočekivanu situaciju.

„Da, Vaše visokorodstvo. Još dvanaest ih čeka u predvorju.“

„Dovedi mi dve mršave devojke. Dečačkog izgleda. Neka budu mlade, molim te. Dve bestidne lepotice mangupskih lica.“

Klimnuvši, Hermiona napušta sobu. Vraća se s dve trinaestogodišnje devojčice, bliznakinje, u jednostavnim haljinama kakve nose grčki dečaci. Obema viri po jedna malena dojka. Deca još neizraženog pola bace se na kolena i sagnu glave, ostavši na zemlji dok kraljica prolazi pokraj njih. Uspravljaju se tek kada im Hermiona zapucketa prstima.

Ponizna narav, tradicionalno obrazovanje. Lepa mešavina. To će se njenom supругu sigurno dopasti.

„Da. Mislim da je to sada to. Ukupno dvanaest“, kaže Kleopatra.

„Moje gospe“, počinje onoliko zapovednim tonom koliko uopšte može da istisne iz sebe. Kurve stoje poredane, napete. Samo Sidonija, putena riđokosa svodnica ovih bludnica, ima smelosti da je pogleda u oči. „Marko Antonije, moj muž i gospodar, prokonzul Rima, zapovednik vojski istočnoga carstva, usamljen sedi, neutješno gledajući preko mora. Klonuo je duhom.“

Ja svoje postupke ne objašnjavam ni najvišim činovnicima na svom dvoru, a još manje dvorskim prostitutkama, ali vi, moje gospe, vi ste sada moji vojnici. Niste više obična oruđa zadovoljstva, isprazne umetnice erotskih veština, rupe u koje treba prosuti seme. Danas ste vi sveštenice sa uzvišenim ciljem pred sobom. Hitno je vaše poslanje, a ulog je sudbina Egipta – vaša sudbina i moja! Ulog je čitav svet!“

Red bludnica u neverici zuri u svoju kraljicu. Kakva to vladarka proglašava prostitutke svojom vojskom? Kakva to vladarka stavlja sudbinu svog kraljevstva u ruke namalane gomile drolja?

„Morate ponovo udahnuti život mom suprugu. Ništa više.“

Jedna devojka, ona sa čvrstim stomakom, pupka ukrašenog dragim kamenom, ne uspeva da suzbije kikot. Spazivši Hermionine namrštene obrve, Sidonija snažno ošamari devojkicu, koja se u suzama sruči na pod, a zatim se, šutnuvši je usput, riđokosa gospodarica kurvi ponizno poklanja kraljici. Devojin plač pretvara se u mukli jecaj, nalik cviljenju šteneta.

Kraljicu ovo zabavlja, ali ostaje potpuno ozbiljna – tu osobinu je, zahvaljujući svom šegrtovanju kod pokojnog Julija Cezara, dovela do savršenstva.

„Noćas ćete, moje gospe, uslužiti jednog od najvećih ljudi u istoriji čovečanstva. Njegova hrabrost već je ušla u legendu. Njegova osvajanja zapanjila su svet. Njegova vernost, junaštvo, bez premca su. Ali sada, on zlovoljno sedi u svojoj vili kraj mora. Moćni lav u grču liže svoje rane. On se mora ponovo pribitati. On mora ponovo postati muškarac. A mi, moje gospe, mi znamo šta je to što muškarca čini muškarcem...“

Prostitutke se nasmeše, jer, koliko god se one razlikovale – kraljica Egipta i dvorske kurve – ipak u sebi nose isto nagonsko znanje... Znanje dostupno svakoj ženi... Znanje koje svaka žena koristi.

„Svesna sam raznih govorkanja koja se mogu čuti unaokolo, i dobro znam ko ih širi. O njima ću se već pobrinuti kasnije. A što se vas tiče, vi ćete svima koji vam dolaze u postelju reći da je vaša kraljica, s uzdignutim barjakom pobede u ratu u grčkim vodama, uplovila u aleksandrijsku luku. Reći ćete da je vaš imperator, a

moj muž, najmuževnija i najzahtevnija mušterija koju ste ikada imale. Reći ćete da ste svojim ušima čule i svojim očima videle njegove planove za pobedu nad Oktavijanom, tim zlom koje će, ako mu se ne bude stalo na put, svojom bolesnom žudnjom kinjiti čitav svet.

Kao što znate, ja ne dozvoljavam da se vojnici ponašaju prema dvorskim prostitutkama kako oni žele, koliko god bi to, u nekim vremenima, moglo da bude politički povoljno. Ipak, ukoliko rimska vojska osvoji naš grad, njeni vojnici neće poštovati ta pravila. Neka slobodno svaka od vas porazmisli o zverstvima i ponižavanjima porobljenih žena po kojima su oni poznati. Porazmislite o svojoj sudbini, moje gospe, ako imperator ne prebrodi svoje stanje i odbije da vas brani od Rimljana.

Zato morate biti uspešne i povratiti muškost moga muža. Zato morate ubediti svakog čoveka, sveštenika, umetnika i vojnika, svakoga ko vam leže u postelju, da veliki Antonije vodi ljubav onako kako vodi rat – strasno i silno; da njegove uspehe u veštini ratovanja nadmašuju samo njegovi uspesi u veštini ljubavi. Neka se taj glas raširi u sve kutke grada i neka dopre do mornara da ga pronesu u druge luke. Znam koliko umete da budete ubedljive i zato sam zahtevala da u ovom poslanju ne učestvuju samo najlepše među vama, već i najpametnije. Najlukavije.

Budući da ste takve, nudim vam nagodbu: ako savršeno obavite svoju dužnost, daću vam slobodu posle Oktavijanovog poraza. Ako ne uspete, i moj suprug ostane u svojoj kuli dureći se kao dete, poslaću vas da skupljate žito, ili u nubijske rudnike.

Hajde da budem još jasnija: ako izdate presto, ako se samo jedna reč iz vaših usta čuje o imperatorovoj utučenosti, samo glasina o njegovom lošem raspoloženju, ako u potpunosti ne ispunite moja naređenja – bićete mrtve, ili ćete poželeti da budete mrtve.“

Svi osmesi nestanu.

Kleopatru se okrene Hermioni. „Mogu da idu.“

ALEKSANDRIJA: TREĆA GODINA KLEOPATRINE VLADAVINE

Kleopatra pogleda kroz prozor na krajolik koji ju je pozdravljao svakog jutra pre nego što je otišla u izgnanstvo. Malo toga je u Kraljevskoj luci ukazivalo da su Rimljani zaposeli Aleksandriju. Kraljevske barke lenjo su se ljuljuškale kraj mola. Jutarnja magla se podigla, otkrivajući nebo nad providnoplavim vodama, već pobeležilo od vreline. Zahvalna je što više ne mora da udiše ubistveni letnji vazduh Sinaja.

Zar je moguće da se još juče skrivala na piratskom brodu usred tog velikog plavog mora, ne bi li se ušunjala u svoju sopstvenu zemlju? Sećala se početka svog putovanja. Obukla se sama, bez pomoći slugu, znajući da poslednji deo njenog putovanja može biti opasan i da je, kada stigne u aleksandrijsku luku, niko ne sme prepoznati. Dozvolila je Dorindi, Apolodorovoj ženi, da joj pomogne i dotera joj kovrdže, koje je u izgnanstvu zapostavila. Uradila bi to i sama da joj ruke nisu drhtale od uzbuđenja. Već je prošla raspravu sa svojim savetnicima, odbacivši njihove tvrdnje da je povratak u Egipat suviše opasan. A sada je, ne bi li se susrela sa rimskim vojskovođom, morala neopaženo da se provuče pored vojske svoga brata, i pored Cezarove vojske.

Dorinda izvuče odnekud svileni šal neverovatnih boja i uvi ga kraljici oko struka, ističući njenu mladu i snažnu figuru. Kleopatra se pogleda u ogledalu i zapita izgleda li kao kraljica ili kao prostitutka koja se tek uči svom zanatu. Možda će Apolodor tako pokušati da je odvede do moćnog Cezara, da je kao kurvu provuče kroz straže?

Šta god bude moglo da je odvede u njegove odaje i zadrži je tamo dovoljno dugo sasvim je prigodno.

Kraljica dozvoli ženi da joj poljubi ruku. Pre nego što joj je Apolodor pomogao da siđe u mali čamac koji ih je čekao izvan egipatskih voda, Kleopatra pokloni Dorindi komad srebra i par velikih bakarnih minduša, i ona ih odmah stavi. Njeno raskošno telo se treslo, a minduše su divlje poskakivale dok im je mahala za srećan put.

Sada su na malom čamcu ostali još samo Kleopatra i Apolodor. Zapitala se šta bi se dogodilo ako bi naleteli na naspramni vetar. Da li bi onda morala da vesla kao rob ne bi li stigla do obale? Nije ni važno. Uradiće sve što je potrebno i zamišljati da je sve to jedna velika pustolovina, kao kad je, kao mala, sa svojom družbenicom Mohamom izmaštavala svoje učešće u važnim političkim događajima. Tada nije ni znala da će slični, samo stvarni i opasni događaji postati deo njene jave, deo njenog života u zrelosti. Koliko bi samo volela da je sada ta predivna, tamnoputa žena nalik Amazonki pored nje. Ali Mohama je, kao i ostale njene dečje fantazije, mrtva. Žrtva političke stvarnosti koju je pokretao Rim i njegova odluka da vlada čitavim svetom.

Apolodor namesti jedro i sede pored nje.

„Šta misliš, šta pokreće tog Cezara?“ upita ga.

Apolodor je bio pirat, odmetnik, lopov, pa ipak, Kleopatra je naučila da ga ceni kao oštroumnog poznavaoca ljudske prirode. Ali priče o tom čoveku bile su toliko neverovatne, da je čak i ovaj pirat morao priznati da ga ne razume. Odasvud su pristizale priče u kojima su se mešali nečoveštvo i milosrđe. U ratu protiv rimskih senatora Cezar je poštedeo život gotovo sva-

kom. U Galiji je prvo zarobio Pompejeve vojskovođe, a zatim ih oslobodio. Tokom rata je nekoliko njih zarobljavao čak i po četiri puta, i uvek bi ih puštao na slobodu, rekavši im da prenesu Pompeju da Cezar želi mir.

„Ako se pokoriš Cezaru, on te poštedi, ali ako mu se suprotstaviš, onda te ubije“, reče pirat. „Možda je to pouka o kojoj bi valjalo da Vaše veličanstvo porazmisli. Grčki gradovi koji su mu otvorili svoje kapije bili su nagrađeni, ali su nesrećni stanovnici Avarikuma – sada su sa bogovima – predati Cezarovim ljudima da ih poseku. Milosrdan ili surov, ja to prosto ne mogu da procenim. Pun suprotnosti, i u svakom slučaju veliki čovek.“

Već je bio suton. Pirat pokaza Kleopatri luku. U poslednjim sunčanim zracima ugledala je Svetionik na Farosu, simbol njene mladosti i simbol vladavine njene porodice nad Egiptom. Treperava crvena svetlost kupala je kulu, dok je sunce tonulo u dubinu Mediterana. Večni plamen na njenom vrhu budno je goreo. Impozantna građevina, oznaka sigurne luke već trista godina, predstavljala je genijalnost njenih predaka, Ptolomeja Filadelfa i njegove žene-sestre Arsinoje II, a sada joj je želela dobrodošlicu kući. Ovo nije bilo prvi put da se svom domu vraća iz izgnanstva, ali je prvi put zatekla brodovlje u borbenom poretku u obliku slova V na ulasku u luku, preteći okrenuto prema gradu.

„Ovo nisu egipatski brodovi“, reče zagledavši se u njihove zastave. „Neki su sa Rodosa, neki iz Sirije, neki iz Kilikije.“

„Sve oblasti iz kojih je Cezar mogao da okupi pojačanje“, odgovori Apolodor.

„Ratni brodovi u luci? Šta to znači? Da je Aleksandrija već u ratu sa Cezarom?“, upita Kleopatra.

„Izgleda da je tako, a mi sada moramo da prođemo pored Cezarovih brodova, i pored vojske vojskovođe vašeg brata Ahila, pre nego što uspete da se sastanete sa Cezarom. Nisam siguran da će nam moja veza na obali mnogo pomoći u ovom slučaju. Kao što Vaše veličanstvo sigurno zna, u ratu se sve menja da bi odgovorilo opasnim vremenima. Bojim se da naš jednostav-

ni plan da vas prerušimo u moju ženu neće mnogo pomoći u ovako opasnim uslovima.“

„Slažem se“, reče Kleopatra. Srce joj ponovo divlje zalupa u grudima, oduzimajući joj svu snagu. *Ovo ne sme da se dešava*, reče sama sebi. Ne smem dozvoliti da se prepustim ovoj plimi straha, koja preti da uništi moju sudbu.

Samo ja i bogovi možemo da upravljamo mojom sudbom, reče sama sebi. Ne moje srce. Ne običan organ. *Ja vladam svojim srcem. Moje srce ne može da vlada mnome*, neprekidno je ponavljala u sebi, sve dok bubnjanje u ušima ne zameni umirujući, dobroćudni šum talasa što su nasumice udarali o bokove čamca. Oborila je glavu i pomolila se.

Boginjo Izido, milosrdna zaštitnice, kojoj dugujem svoju sreću i sudbu, zaštitni me, podrži me i vodi me na ovom smelom putu, ne bih li mogla da nastavim da te poštujem i služim zemlji svojih otaca.

Kada je ponovo podigla glavu, videla je da su blizu obali. Uklešteni između rodoskog i sirijskog brodovolja. Shvatila je da mora da se sakrije. Kako je uopšte mogla da pomisli da će tek tako uspeti da uđe u grad u kome je poznatija od svih žena? Morala je brzo nešto da uradi da bi se sklonila od pogleda.

Rekla je Apolodoru šta joj prolazi kroz glavu.

„Još nije kasno da se vratimo, Vaše veličanstvo“, predloži on.

„Ne“, prekide ga kraljica. „Ovo je moja zemlja. Moj brat je u palati kao da je jedini vladar Egipta. Cezar je sigurno primio moje pismo i čeka moj dolazak. Neću dozvoliti da me spreče ova morska čudovišta“, reče podižući ruke kao u želji da obuhvati sve brodove na moru. „Bogovi to neće dozvoliti. Ja to neću dozvoliti.“

Apolodor ne reče ništa. Kleopatra se u sebi pomoli boginji. Zurila je u svoje krilo, čekajući nadahnuće. Na trenutak se zagledala u zamršenu šaru na persijskom ćilimu koji je posada ubacila u poslednjem trenutku da bi ona imala na čemu da sedi. Neki nepoznati zanatlija proveo je godine svog života upredajući simetrične redove u svilenu potku. Iznenada, ona podiže

glavu i pažljivije pogleda ćilim, premeravajući ga u svojoj glavi. Fina, svilena vlakna neće grebati njenu osetljivu kožu, ukoliko odluči da legne preko njega. Ili se uvije u njega.

Sunce je bacalo poslednje tračke svetlosti. Njen stameni pratilac je bespomoćno sedeo i čekao njenu odluku, dok se brodić opasno približavao obali.

„Pomozi mi“, reče Kleopatra, bacivši se na ćilim koji je ležao na dnu čamca.

Apolodor ustade i zbunjeno pogleda kraljicu koja je, poput mumije, prekrstila ruke na grudima.

„Ali Vaše veličanstvo će se ugušiti u tome“, pobuni se on pružajući ruke prema njoj, kao da se nadao da će je one prizvati pameti. „Brzo, moramo da odemo odavde.“

Sunce je zašlo, a četvrtasta prilika koja se naginjala nad njom bila je samo silueta prema sve tamnijem nebu.

„Brzo mi pomoz i ne gubi vreme na suvišna pitanja“, reče. „Julije Cezar čeka.“

Kada je zdepasti Sicilijanac ušao u Cezarove odaje, najavljujući da donosi dar zakonite kraljice Egipta pred Cezarove noge, njegovi vojnici izvukoše mačeve, ali se Julije samo nasmeja i reče da jedva čeka da vidi šta je to izgnana devojčica mogla da prokrijumčari između straža svoga brata.

„Bojim se da je to greška, gospodar“, reče starešina njegove garde. „Ovi ljudi su spremni da probaju sve i iskoriste vašu dobru narav.“

„Onda će i oni morati da nauče, zar ne?“, odgovori mu Cezar.

Pirat položi ćilim pred Cezarove noge, a zatim svojim nožem prereza užad koja su ga držala. Dok ga je on pažljivo i polako odvijao, Cezar vide izuzetan rad ćilima, kakav se mogao naći samo u istočnim zemljama; takve je sa zavišću mogao da gleda u Pompejevoj kući u Rimu. Iznenada, kao da je i sama deo geometrijske šare, iz njega se odmotala devojka, sede prekrštenih

nogu i pogleda pravo u Cezara. Njeno sitno lice bilo je prejakom našminkano; imala je previše nakita u gustoj, crnoj kosi, a oko struka uvezanu maramu bludnice, koja nije prikrivala ni detalj njenog napupelog tela. Mlada kraljica je sigurno puna duha, čim je Cezaru poslala piratsku bludnicu, ne previše lepu, pomisli, ali veoma privlačnu. Imala je pune usne, ili mu se bar tako činilo ispod šminke; zelene, blago iskošene oči, koje kao da su ga izazivale da nešto kaže, kao da je on, Cezar, morao da se predstavi ovoj malenoj kurvi. Prvi je, ipak, progovorio pirat.

„Pozdrav, kraljice Kleopatra, kćeri Izidina, gospodarice Dve Zemlje Egipatske.“

Cezar ustade – pre iz navike, iako i dalje nije bio ubeđen da devojka nije neka prevara. I ona je ustala, i brzo mu pokazala da sedne. Sigurno je samo kraljica mogla da uradi tako nešto. Ponovo je privukao stolicu, dok mu se obraćala na latinskom, ne pružajući mu priliku da je ispita. Ispričala mu je kako su je njen brat i njegovi dvorani stavili u kućni pritvor i kako je bila prinuđena da pobegne iz Aleksandrije u izgnanstvo; kako regenti njenog brata predstavljaju krilo Egipta koje je uvek bilo protiv Rima; i kako je ona uvek sprovodila politiku svog pokojnog oca prema Rimu; i kako je, a to je uostalom važnije od svega, namepravala da isplati veliki zajam koji je njen otac uzeo od rimskog zelenaša Rabirija, što je, kako je pretpostavljala, glavni razlog zbog koga je Cezar krenuo za Pompejem u Aleksandriju.

Pre no što je Cezar i uspeo da reaguje na njen govor, kraljica reče: „Hoćemo li da nastavimo na grčkom, vojskovođo? To je mnogo prigodniji jezik za pregovore, zar ne?“

„Kako god želite“, odgovori Cezar. Od tog trenutka razgovor je tekao na njenom jeziku, ne na njegovom – iako to nije bilo važno. On je govorio grčki kao da je rođen u Atini. Bio je zadivljen njenim manevrom da istovremeno pokaže da ume da govori latinski, a zatim njegov maternji jezik potpuno ponizi u poređenju sa prefinjenijim grčkim. Bio je to tipično grčki ponos, a ni ova devojka, očigledno, tu nije predstavljala izuzetak.

Međutim, bila je puna duha i inteligencije, te se Cezar zakle da će je vratiti na presto u skladu sa zaveštanjem njenog oca i običajima njenog naroda. To bi ionako uradio, ali je sada osećao zadovoljstvo zbog toga. Ne samo zato što bi to usrećilo mladu kraljicu, već i zato što bi to nerviralo Potina, odvratnog evnuha koji mu se gadio. Što se Kleopatrinog udela tiče, ona je obećala dobar deo svog blaga koje će Cezar moći da ponese nazad u Rim i podmiri Rabirija. Biće to olakšanje, uveravao ju je, da isplati tog naduvanog patka i najzad ga skine s grbače. Kleopatra se nasmeja, setivši se debele Rabirijeve zadnjice kada je bio proteran iz Aleksandrije.

„Zaista se nadam da vam je lepo u našem gradu“, reče Kleopatra. „Uspevamo li da vas okupiramo tako uspešno kao što ste vi okupirali nas?“

Cezar nije mogao da se ne nasmeje. Ispričao je devojci o predavanju koje je nedavno posetio u Muzejonu, središtu učenosti, o kome je slušao svih ovih godina. I sama je učila tamo, reče mu, a dok je bila u izgnanstvu više je žalila za hiljadama svitaka u Velikoj biblioteci i posetama filozofa, naučnika i pesnika koji su joj upošljavali um, nego za svojim perjanim krevetom i najlepšim jelima na svetu.

Osetivši se ponovo bezbednom u svom domu, Kleopatra se zavalu u stolici i naredi slugama da donesu vino, ispruživši svoju vitku, lepo oblikovanu ruku preko naslona, a nogu u sandali prema Cezaru. Bio je zapanjen lakoćom s kojom je izdavala naredbe u njegovom prisustvu. Ipak, ovo je bila njena palata. Pre no što se i osvestio, već su raspravljali o filozofiji dominacije, i on je već bio pijan i hvalio Posidonija, dok ga je ona osporavala na svakom mestu.

„Posidonije je dokazao da je Rim, obgrlivši sve narode sveta, obezbedio da sve čovečanstvo bude u opštoj zajednici pod bogovima“, objasni Cezar. „Kroz potčinjavanje je ostvaren sklad.“

Njoj se sa usana ote smešak, gotovo kikot, iako je pokušala da ga sakrije. „Zar Rim zaista *grli* sve narode, vojskovođo? Zar *davi* nije prigodnija reč?“, upita, širom otvorenih očiju. Nije mogao

da otkrije izaziva li ga zarad rasprave ili da ga uzbudi. Njen očaravajući glas zvučao je kao najlepší instrument, pokreti su joj bili puni senzualnosti. U ovom drugom je bila uspješnija.

„Možda i davi, ali samo u svrhu opšteg dobra.“

„Čijeg dobra?“

„U Galiji, u kojoj sam proveo mnogo godina, plemena ljudi iste krvi, istog jezika, istog nasleđa, od pamtiveka su se borila jedna protiv drugih. I dok su moje jedinice ratovala protiv njih, oni su, u potaji, i dalje ratovali jedni protiv drugih. Isto to je bilo i u Iliriji, i u Dakiji. Ono što vama izgleda kao obično potčinjavanje zapravo je borba da se ostvari mir. Tek su ropstvom uspjeli da se oslobode tiranije večnih plemenskih sukoba. Uvek je prvi korak ka tome pokoravanje zajedničke volje čoveku koji ima odlučnu viziju. Razumete li šta hoću da vam kažem?“

„Razumem“, odgovori Kleopatra pomirljivo.

Zapitalo se da li je to uradila samo ne bi li sve svoje misli usmerila na neočekivani udar.

„Nemate nameru da udavite, već da ujedinite.“

„Premladi ste da biste poznavali Posidonija, draga moja. Mada sam siguran da biste imali mnogo koristi od tog poznanstva. Obišao je čitav poznati svet, izučavao i umetnost i nauku.“

„Čudno da ga nikada ne vidismo *ovde*, gde su se okupljali svi najveći filozofi sveta“, odgovori Kleopatra, uvećavši Cezarovu zlovolju. „U svakom slučaju, vojskovođa, tako nešto se može primeniti samo među onima za koje mislite da se mogu popraviti, ali kako mislite da primenite tako nešto na nas, civilizovane Grke, kojima nikakva popravka nije potrebna? Kako to da mi trpimo vaše gospodarenje, kad ste čitavu svoju kulturu, umetnost i filozofiju preuzeli od nas?“

To što je rekla bilo je previše, ali je posedovala toliko ljupkosti. Mogao je sebi dozvoliti da ipak bude velikodušan. Bila je tako mlada, samo dvadeset i jednu, rekla je. Mlađa nego što bi sada bila njegova Julija da poživela. „Sigurno su bogovi bili pijani kada su odlučili da na mesto kraljice ovoliko bogate zemlje postave jednu oholu mladu Grkinju. Sigurno sam i ja

dovoljno opijen, čim sam odlučio da joj pomognem da se vrati na presto.“

„Kruna vam je zahvalna.“

„Kao što znate, dete moje, i kao što smo bili svedoci, ovde u vašoj zemlji zaista mora da postoji gospodar. Eto tako. U skladu sa božanskim zakonima i zakonima prirode. Inače se sve pretvara u darmar. 'Moćni rade šta žele, dok slabi trpe šta moraju', ako smem da jednoj Grkinji navedem reči jednog Grka.“

Do ovog trenutka već su ostali sasvim sami. Ona je još davno otpustila pirata, a Cezar svoje ljude. Sedeli su jedno naspram drugog, na dve belim platnom presvučene sofe. Između njih se nalazio samo sto s hranom i pićem. Neko vreme je posmatrala Cezara, koji joj je to dopuštao, uživajući u rumenilu njenih jagodica i sjaju njenih očiju kada bi nova ideja živnula u njoj. „Zar nije moguće da dva civilizovana naroda, Grci i Rimljani, zajedno vladaju, jedni pored drugih? Jedna rasa ljudi vojne moći spojena sa rasom čija sila leži u svetu intelekta, umetnosti, znanja i lepote?“

„Moguće jeste, ali nije verovatno. Čim bi dobili priliku, ljudi koji imaju sredstva odmah bi zatražili moć i sreću.“

„To isto važi i za žene“, reče Kleopatra.

„Tako je. Nisam primetio da ženama nedostaje slavoljublja“, odgovori Cezar. „A ako žena ima dovoljno sredstava, onda je možda sve moguće.“

„Drago mi je što tako mislite“, reče ona i zaveli se zadovoljna, skupivši ruke u krilu, s blagim osmehom na licu kao da je upravo čula neku lepu vest. Cezar je bio ubeđen da nisu sasvim iscrpli ovu temu. Želeo je tog trenutka da njenu svest uzme u svoje ruke, kao da je to neka nova oblast koja se mora osvojiti u ime Rima. Ipak, ova se žena nije mogla tek tako uzeti. *Ovo je žena, pomisli, koja bi, ako bi se predala svojom voljom, poklonila čitav svet.*

„Dosta smo se raspravljali, Vaše veličanstvo“, reče Cezar ustajući. „Poprilično ste izmorili ovog starog čoveka za jedan dan. Dođite u krevet, pod mojom ste zaštitom.“